

Zewnętrzne źródła finansowania działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej

Wstęp

Podstawą rozwoju przedsiębiorstw, a tym samym całej gospodarki światowej są innowacje i zaawansowane technologie. W nowoczesnej gospodarce coraz większą rolę w ich kreowaniu i rozpowszechnianiu odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa. Oprócz elastyczności i zaangażowania w realizowane projekty innowacyjne, wdrażanie przez przedsiębiorstwa nowoczesnych technologii wymaga nie tylko wiedzy technicznej, ale także znajomości zagadnień ekonomicznych, prawnych, rynkowych oraz kompetencji zarządczych. Zazwyczaj zakup i wdrożenie rozwiązań innowacyjnych związane jest ze znacznymi nakładami. W związku z tym tworzenie i utrzymywanie potencjału innowacyjnego wymaga od przedsiębiorstw pozyskiwania odpowiednich zasobów, w tym środków finansowych.

Niniejsze opracowanie jest formą przewodnika w zakresie podstawowych zagadnień związanych z finansowaniem rozwoju technologii, badań i innowacji oraz ochroną własności przemysłowej przedsiębiorstw. Zawiera ono omówienie źródeł finansowania projektów innowacyjnych oraz przegląd i charakterystykę programów, których oferta stwarza przedsiębiorstwom oraz ośrodkom badawczo – rozwojowym szansę na ich realizację. W opracowaniu pominięto opis klasycznych źródeł finansowania, takich jak kredyt bankowy czy leasing, mimo iż ich użyteczność z punktu widzenia finansowania procesu innowacyjnego jest znacząca, ponieważ spełnia zazwyczaj funkcję finansowania pomostowego. Niniejsze opracowanie jest zbiorem istotnych informacji dotyczących źródeł finansowania potencjalnych przedsięwzięć innowacyjnych obecnie oraz na najbliższe lata.

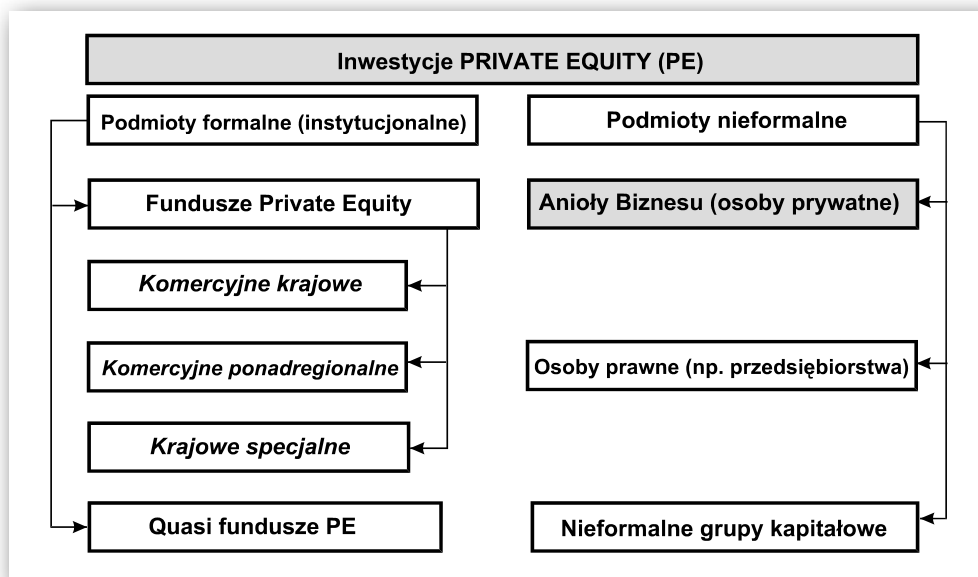
Zewnętrzne źródła finansowania innowacji

Rosnąca konkurencja wymusza ciągle ulepszanie jakości towarów oraz doskonalenie oferowanych usług. Analizując źródła finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa poszukują alternatywnych od kredytu form finansowania zewnętrznego. Na rynku usług finansowych dostępne są fundusze pomocowe, w tym fundusze strukturalne UE, pożyczki sektora pozabankowego czy fundusze Private Equity.

Fundusze Private Equity

W każdej gospodarce działają przedsiębiorcy, dla których tradycyjne metody finansowania takie jak: kredyt bankowy, emisja klasycznych papierów dłużnych czy emisja akcji nie są dostępne. Dotyczy to głównie przedsiębiorstw znajdujących się we wczesnych fazach rozwoju: załóżkowej i rozruchu. Ryzyko ze strony kredytodawcy lub pożyczkodawcy jest wówczas wysokie, ponieważ w początkowej fazie rozwoju, firmy nie są w stanie przedstawić wymaganego zabezpieczenia majątkowego, a ich przychody są raczej trudne do oszacowania. Jednym z rozwiązań dostępnych dla przedsiębiorstw we wczesnych fazach rozwoju są prywatne fundusze – tzw. Private Equity (PE). Na rynku Private Equity funkcjonują podmioty instytucjonalne

(formalne) oraz podmioty nieformalne, które dokonują inwestycji w tego rodzaju przedsiębiorstwa działające na rynku. Strukturę tego rynku przedstawia ryc. 1.

Ryc. 1. Schemat struktury rynku Private Equity

Źródło: Private Equity Consulting „Private Equity – teoretyczne podstawy”

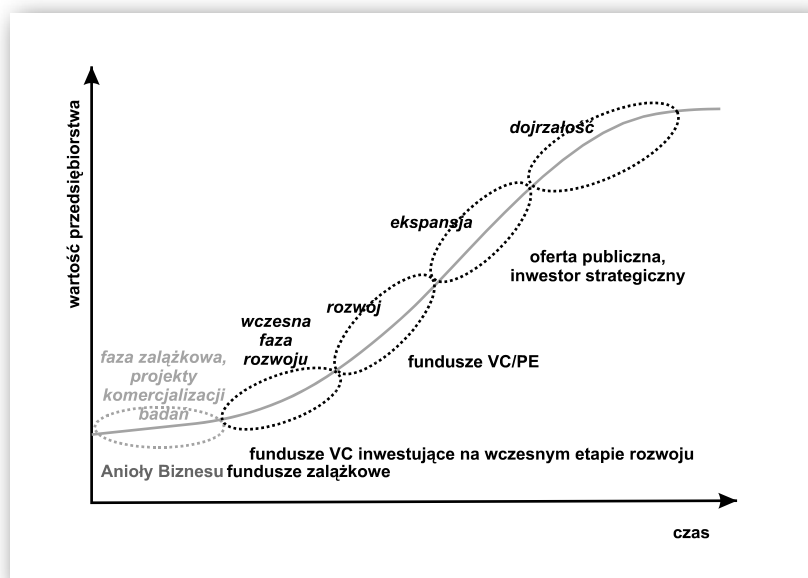
Zgodnie z definicją Europejskiego Stowarzyszenia Private Equity i Venture Capital (ang.: European Private Equity and Venture Capital Association – EVCA) inwestycje Private Equity to „inwestycje kapitałowe w przedsiębiorstwa, które nie są notowane na giełdzie papierów wartościowych. Inwestycje tego typu mogą być wykorzystane w celu rozwoju nowych produktów i technologii, zwiększenia poziomu kapitału pracującego w przedsiębiorstwie, dokonania przejęć lub wzmocnienia struktury bilansu przedsiębiorstwa”.

Inwestycje PE dotyczą różnych faz rozwoju przedsiębiorstwa począwszy od fazy załączkowej, rozruchu i etapu wczesnego rozwoju, po ekspansję rynkową i dalszy rozwój.

1. W przypadku przedsiębiorstw znajdujących się w fazie załączkowej ryzyko inwestycyjne jest bardzo wysokie, wynikające z dużego prawdopodobieństwa niepowodzenia projektu. Inwestorzy PE są w stanie zredukować to ryzyko poprzez inwestowanie stosunkowo niewielkich środków oraz ścisłą współpracę z przedsiębiorstwem na poziomie operacyjnym. W wielu przypadkach angażowanie kolejnych środków finansowych jest uzależnione od powodzenia wcześniejszych etapów przedsięwzięcia realizowanego przez przedsiębiorstwo.
2. Inwestycje w przedsiębiorstwa w fazie rozruchu stanowią o wiele mniejsze ryzyko w porównaniu z przedsiębiorstwami w fazie załączkowej. Przedsiębiorstwo takie posiada już wypracowaną ofertę, która umożliwia generowanie przychodów. Jednak podobnie jak w poprzednim przypadku, inwestorzy nadal wymagają uwzględnienia wysokiej premii za ryzyko.

3. Inwestycje w fazie urynkowienia to inwestycje w przedsiębiorstwa, posiadające dobry produkt, którym nadal jednak brak środków umożliwiających dalszą ekspansję. Ich sukces rynkowy obarczony jest znacznym ryzykiem. Przedsiębiorstwa w tej fazie rozwoju są w stanie pozyskać o wiele więcej środków niż w poprzednich fazach, gdyż wykazują szybko rosnące przychody i zaczynają osiągać stałe zyski.
4. Przedsiębiorstwa w dalszych fazach rozwoju posiadają bardziej ustabilizowaną pozycję rynkową, nie mają zwykle problemów ze środkami na finansowanie działalności. Gwarantem dalszego sukcesu takiego przedsiębiorstwa jest jednak jego dalsza ekspansja i budowanie pozycji konkurencyjnej na rynku.

Zaangażowanie różnych podmiotów Private Equity w rozwój przedsiębiorstwa, w zależności od fazy jego rozwoju przedstawia ryc. 2.

Ryc. 2. Aktywność podmiotów PE w różnych fazach rozwoju przedsiębiorstwa
Źródło: Toft R. "Źródła finansowania a etap rozwoju przedsiębiorstwa"

Anioły Biznesu

Wśród podmiotów nieformalnych działających na rynku Private Equity funkcjonują Anioły Biznesu (ang. Business Angels). Są to osoby fizyczne, które inwestują stosunkowo niewielkie kwoty w przedsięwzięcia o dużym potencjale wzrostu, wnosząc swoje doświadczenie, specjalistyczną wiedzę i operacyjny know-how oraz zdolności.

Generalnie działalność Aniołów Biznesu można scharakteryzować następująco:

- zwykle inwestują w przedsięwzięcia znajdujące się w bardzo wczesnej fazie rozwoju, choć niekiedy inwestują także w przedsięwzięcia znajdujące się w innych fazach,
- swoim wsparciem obejmują zwykle mikro i małe firmy,
- w polu zainteresowań Aniołów pozostają przedsiębiorstwa o dużym potencjale wzro-

- stu, niezależnie od sektora/branży,
- średnia wielkość inwestycji realizowanej przez indywidualnego inwestora w Europie wynosi przeciętnie 40-400 tysięcy euro,
- inwestują w formie długu lub kapitału, w okresie 3-6 lat,
- angażują się w działalność firmy, w którą zainwestowali, pełniąc funkcję członka rady nadzorczej (przygotowanie i monitorowanie strategii rozwoju, pozyskiwanie nowych inwestorów, rzadziej – w zakresie współpracy dotyczącej rozwoju produktu).

Venture capital

Kolejną odmianą w ramach funduszy Private Equity jest Venture Capital (VC). Są to inwestycje dokonywane głównie we wczesnych stadiach rozwoju, służące uruchomieniu przedsiębiorstwa lub jego ekspansji. Inicjatywa ta jest ważnym źródłem finansowania inwestycji dla firm o dużym potencjale wzrostu, szczególnie w obszarze nowych technologii. Jednym z głównych kryteriów strategii inwestycyjnej inwestora Venture Capital jest decyzja, jakie etapy finansowania rozwijającej się firmy będą przez niego brane pod uwagę. Poszczególne etapy posiadają odmienną charakterystykę, różniącą się m.in. co do celów firmy, jej pozycji rynkowej, etapu rozwoju projektu innowacyjnego, jak również co do zapotrzebowania kapitałowego oraz możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego. Klasyfikacja ta wykorzystywana jest głównie na potrzeby przeprowadzonych analiz dotyczących finansowania, w szczególności przez inwestorów Venture Capital.

Jedna z najczęściej spotykanych klasyfikacji obejmuje cztery etapy rozwojowe przedsiębiorstwa:

- etap zasiewu,
- etap startu,
- etap wczesnego rozwoju oraz
- etap ekspansji.

Etap zasiewu (seed-up, seedcorn) – etap koncepcji przedsięwzięcia, który obejmuje finansowanie działań poprzedzających założenie firmy. W etapie tym kluczowe jest wykazanie, czy i jaki potencjał posiada firma na skomercjalizowanie pomysłu i osiągnięcie zadowalających zysków. Na etapie zasiewu precyzowana jest koncepcja przedsiębiorstwa, dokonuje się rozpoznania potencjału rynku, konkurencji i uwarunkowań prawnych. Działania mogą obejmować również końcowe etapy działalności badawczej, testów technologii/produktu czy też działań związanych z certyfikacją i dopuszczeniem do obrotu. Końcowymi efektami tej fazy powinny być m.in.: badania rynkowe, biznesplan, prototyp produktu, skompletowany zespół zarządzający przyszłą firmą. W ten etap funkcjonowania innowacyjnych przedsiębiorstw inwestują także fundusze kapitału załóżkowego tzw. seed capital.

Etap startu (start up) – obejmuje finansowanie działań związanych z zaistnieniem firmy na rynku. Na etapie startu zostaje zainicjowana działalność operacyjna firmy i na rynek trafia próbna partia produktów w celu konfrontacji oferty firmy z wymaganiami rynku. Jej pozytywne przyjęcie umożliwi firmie rozruch działalności i rozpoczęcie produkcji seryjnej. Na tym etapie finansowane jest głównie stworzenie bazy produkcyjnej firmy, jej struktury organizacyjnej (w tym rekrutacja pracowników) oraz pierwsze działania marketingowe. Głównym źródłem ryzyka jest obszar akceptacji rynkowej oferowanego produktu.

Etap wczesnego rozwoju (early stage) – obejmuje finansowanie działań związanych z budowaniem silnej pozycji rynkowej firmy. Etap ten jest dla nowej firmy okresem m.in. intensywnych działań rynkowych, rozbudowy zdolności produkcyjnych, dalszej rekrutacji pracowników, budowania i rozszerzania sieci sprzedaży. Ryzyko finansowania tego etapu jest znacznie niższe niż w przypadku etapów wcześniejszych.

Etap ekspansji (expansion stage) – obejmuje finansowanie działań, które mają doprowadzić do rozszerzenia zakresu działalności poprzez wprowadzenie nowych produktów, ekspansję na nowe rynki (w tym zagraniczne), wprowadzenie nowych technologii. Najczęściej etap ekspansji obejmuje następujące działania: finansowanie wykupów menedżerskich (buyouts), finansowanie pomostowe, fuzje i przejęcia (M&A, mergers and acquisitions), restrukturyzacje finansowe przedsiębiorstw (turn-arounds), prywatyzacje, mezzanine, venture management czy operacje związane z odpublicznieniem firm.

Pożyczka na innowacje

Kolejnym instrumentem służącym finansowaniu przedsięwzięć innowacyjnych są pożyczki na innowacje. Instytucją udzielającą pożyczek na finansowanie innowacji jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). Jest ona agencją rządową podlegającą Ministrowi właściwemu ds. gospodarki, utworzoną na mocy ustawy z 9 listopada 2000 roku. Zadaniem Agencji jest zarządzanie funduszami z budżetu państwa i Unii Europejskiej, przeznaczonymi na wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności oraz rozwój zasobów ludzkich, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw. Agencja realizuje różnorodne programy dotyczące rozwoju gospodarki, kładąc szczególny nacisk na przedsiębiorczość.

Program pożyczek na innowacyjne jest realizowany ze środków krajowych. Celem tego działania jest stworzenie warunków dla osiągnięcia większej konkurencyjności polskich przedsiębiorstw, głównie w kierunku rozwoju ich innowacyjności. Program wspiera inwestycje związane z przygotowaniem i uruchomieniem oraz z wytwarzaniem nowych lub udoskonalonych materiałów, wyrobów, urządzeń, usług, procesów lub metod, przeznaczonych do wprowadzenia na rynek albo do innego wykorzystania w praktyce. W szczególności pożyczki udzielane w ramach programu mogą być udzielone na finansowanie wydatków przeznaczane na zakup i wdrożenie wyników prac badawczo – rozwojowych, zakup licencji, zakup środków trwałych oraz zakup usług doradczych.

Zwykle wysokość pożyczki nie może przekroczyć równowartości złotej kwoty 500.000 euro. Pożyczka na realizację inwestycji o charakterze innowacyjnym może być udzielona na okres nie przekraczający 6 lat (wraz z okresem karencji). Agencja może przedłużyć czas spłaty pożyczki. Okres karencji nie może wykroczać poza okres planowanego wdrożenia przedsięwzięcia ani przekroczyć 2 lat. W okresie karencji odsetki nie są kapitalizowane. Oprocentowanie pożyczki na realizację inwestycji o charakterze innowacyjnym jest stałe w okresie spłaty, równe stopie referencyjnej, określonej przez Komisję Europejską, opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, obowiązującej w dniu zawarcia umowy o udzieleniu pożyczki.

„Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej”

Jest to Program Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Kreator innowacyjności – Wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej” określony na podstawie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Programu „Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej” z 28 maja 2008 r.

Program jest odpowiedzią na zapotrzebowanie sektora nauki i sektora gospodarki dotyczące wzajemnej współpracy. Ma on być łącznikiem pomiędzy tymi sektorami, szczególnie poprzez wspieranie inicjatyw studentów i pracowników uczelni w zakresie podejmowania innowacyjnych przedsięwzięć i promocji przedsiębiorczości. Program promuje podnoszenie kwalifikacji kadr akademickich w zakresie przedsiębiorczości, zarządzania własnością intelektualną oraz komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych. Pomaga w tworzeniu warunków do komercjalizacji wyników prac badawczych na uczelniach, a także w tworzeniu i rozwijaniu jednostek działających na rzecz transferu technologii.

Wsparciem w ramach Programu objęto następujące rodzaje zadań:

1. tworzenie i wdrażanie uczelnianych systemów komercjalizacji nowoczesnych technologii,
2. przygotowanie i wdrożenie procedur zarządzania własnością intelektualną w uczelniach,
3. tworzenie i obsługę baz danych zawierających informacje o wynikach badań naukowych,
4. zakup usług doradczych i szkoleniowych – w zakresie zadań, o których mowa w pkt 1 i 2 lub świadczenie usług doradczych i szkoleniowych – z zakresu zadań, o których mowa w pkt 1 i 2, przez podmioty wymienione w §2,
5. udział w wystawach i targach dotyczących współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorstwami,
6. działalność informacyjno-promocyjnej – polegającej na prowadzeniu działań edukacyjnych dotyczących komercjalizacji wiedzy, transferu technologii, przedsiębiorczości przede wszystkim wśród studentów i kadry naukowej,
7. zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby realizacji zadań określonych w pkt 1-6.

Inicjatywa Technologiczna

Inicjatywa Technologiczna jest programem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego ukierunkowanym na rozwój nowych produktów i technologii w oparciu o polskie osiągnięcia naukowo-techniczne. Program adresowany jest do przedsiębiorców, w szczególności MSP oraz zespołów badawczych, które są powiązane bezpośrednio z działalnością przemysłową. Ponadto część Programu przeznaczona jest na wsparcie jednostek pośredniczących w transferze technologii. Podstawa prawna przedsięwzięcia – Ustawa z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, art. 14 ust. 1 pkt 2 (Dz. U. Nr 238, poz. 2390 z późn. zm.).

Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie intensywności wykorzystania badań i prac rozwojowych w polskich przedsiębiorstwach (istniejących i nowych) oraz intensyfikacja badań na rzecz wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Wsparcie w ramach Inicjatywy Technologicznej realizowane jest w różnych formach:

- poprzez finansowanie projektów B+R w innowacyjnych przedsiębiorstwach,
- wsparcie badań prowadzonych na rzecz przedsiębiorstw,
- dofinansowanie działalności jednostek pośredniczących między nauką i gospodarką.

Adresatami wsparcia są zarówno przedsiębiorstwa, jednostki naukowe (w tym JBR-y), uczelnie, centra transferu technologii, rzecznicy patentowi, brokerzy technologii oraz inkubatory przedsiębiorczości.

Program Inicjatywa Technologiczna składa się z dwóch modułów. Jeden z nich adresowany jest do przedsiębiorców i jednostek naukowych zajmujących się innowacyjnymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi. Drugi moduł przygotowany został dla osób prawnych zajmujących się wspieraniem przenoszenia wyników badań naukowych do praktyki gospodarczej.

W ramach Programu możliwe jest zatem sfinansowanie zarówno wszelkich czynności badawczych zmierzających do wytworzenia innowacyjnego produktu, a także czynności związanych z postępowaniem normalizacyjnym, badaniami rynku, uzyskaniem praw własności przemysłowej czy też kosztów technicznej weryfikacji prototypu.

Kredyt technologiczny

Kredyt technologiczny udzielany jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego na podstawie regulacji wprowadzonych przez Ustawę o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej. Kredyt udzielany jest na inwestycję technologiczną dotyczącą zakupu nowej technologii, jej wdrożenia i uruchomienia, dzięki której powstanie nowy lub zmodernizowany produkt bądź usługa. Przez nową technologię rozumie się wiedzę technologiczną w postaci wartości niematerialnych i prawnych, w szczególności wyników badań naukowych i prac rozwojowych, które:

- umożliwiają wytwarzanie nowych lub udoskonalonych wyrobów i usług,
- nie są stosowana na świecie dłużej niż 5 lat.

Beneficjentem kredytu technologicznego może być przedsiębiorstwo, z uwzględnieniem różnego trybu udzielania kredytu w zależności od jego wielkości, co wiąże się z udzielaną równocześnie pomocą publiczną, tzn. prawem do częściowego umorzenia części kredytu technologicznego, a więc:

- w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw, kredyt technologiczny udzielany jest na podstawie decyzji Banku, wynikającej z art. 3 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. L 010 z 13.01.2001, str. 33-42 ze zm.), zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 364/2004 oraz Nr 1857/2006.

– w przypadku dużych przedsiębiorstw, decyzja o udzieleniu kredytu technologicznego podejmowana jest po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej na udzielenie wnioskowanego kredytu technologicznego, jako indywidualnej pomocy inwestycyjnej.

Kredyt technologiczny udzielany jest jako kredyt inwestycyjny, z zastrzeżeniem możliwości częściowego umorzenia kwoty kapitału kredytu. Wkład własny w ramach finansowanej kredytem technologicznym inwestycji technologicznej nie może być mniejszy niż 25% jej wartości netto. Kredyt technologiczny udzielany jest na okres do 72 miesięcy z możliwością dwunastomiesięcznej karencji na kwotę nie przekraczającą 2 mln euro. Oprocentowanie jest ustalane zgodnie z zasadami oprocentowania kredytów udzielanych przez BGK na działalność gospodarczą, a prowizja pobierana jest jednorazowo w dniu uruchomienia kredytu, zgodnie z taryfą opłat i prowizji za czynności bankowe w BGK. Przedsiębiorca, który udokumentuje sprzedaż towarów i usług powstałych w wyniku inwestycji, będzie miał możliwość ubiegania się o umorzenie maksymalnie 50% wartości kredytu. BGK będzie dokonywał umorzenia kredytu w ratach. Wysokość raty będzie wynosić 20% netto wartości wykazanej na fakturach sprzedaży innowacyjnych towarów lub usług powstałych w wyniku inwestycji.

Istnieje możliwość umorzenia części kredytu technologicznego. Umorzenie stanowi pomoc publiczną uzyskaną przez przedsiębiorcę. Kredyt technologiczny jest udzielany i umarzany jako pomoc indywidualna, poza jakimkolwiek programem pomocowym.

Wnioski o udzielenie kredytu technologicznego w danym roku kalendarzowym mogą być składane w kwietniu, lipcu i październiku, zawsze do ostatniego dnia miesiąca. Są one rozpatrywane przez BGK według kolejności wpływu.

Rozwiązania podatkowe wprowadzone Ustawą o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej

Ustawa o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej z dnia 20 października 2005 roku dostarczyła nowych instrumentów służących budowaniu i wzmocnieniu innowacyjności polskiej gospodarki. Oprócz opisywanego wcześniej kredytu technologicznego Ustawa wprowadza również nowe rozwiązania do przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT). Dzięki nowym regulacjom prawnym:

1. Przedsiębiorca może odliczyć od podstawy opodatkowania cenę zakupu nowej technologii od jednostek naukowych polskich lub zagranicznych w wysokości nie większej niż 50% w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz 30% w przypadku pozostałych przedsiębiorstw.
2. Istnieje możliwość zaliczenia w koszty wydatków na prace rozwojowe, niezależnie od wyniku, jakim się zakończyły.
3. Skrócono okres amortyzacji zakończonych prac rozwojowych z 36 do 12 miesięcy.
4. Wprowadzono 22% stawkę podatku VAT na usługi naukowo-badawcze. Dotychczas usługi te były zwolnione z podatku VAT, co stanowiło barierę dla współpracy podmiotów sprzedających usługi badawczo-rozwojowe z innymi podmiotami gospodarczymi. Podmioty prowadzące badania ponosiły zwiększone koszty swojej działalności w związku z brakiem możliwości odliczenia podatku VAT płaconego przy zakupie materiałów i usług.

Fundusze strukturalne – podstawowe źródło finansowania innowacji w latach 2007-2013

Poniżej przedstawiono wybrane priorytety oraz działania Programów Operacyjnych służących wsparciu działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego

W latach 2007-2013 głównym źródłem wsparcia dla małych firm są regionalne programy operacyjne poszczególnych województw. W przeciwieństwie do Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka obejmującego swym zasięgiem cały kraj i przeznaczanego na dofinansowanie dużych inwestycji, charakteryzujących się innowacyjnością na poziomie co najmniej krajowym i/lub międzynarodowym, programy regionalne dają szansę ubiegania się o dotacje małym przedsiębiorcom z mniejszym zapleczem finansowym.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego jest głównym instrumentem służącym realizacji celów strategii rozwoju województwa do roku 2020, przy wykorzystaniu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Głównym celem Programu jest pobudzenie gospodarki województwa, jak również zapewnienie spójności tery-

torialnej i równomiernego rozwoju poszczególnych obszarów województwa. Jednym z celów Programu jest wzrost konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw, głównie poprzez działania wspomagające rozwój MŚP oraz wzmocnienie i wykorzystanie potencjału sektora B+R. Przewaga konkurencyjna firm w dużej mierze uzależniona jest od wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Przedsiębiorstwa zamierzające uzyskać przewagę na rynku, powinny inwestować w rozwiązania, które umożliwią podniesienie lub wzmocnienie ich pozycji w branży zwłaszcza nawiązywanie i zacieśnianie współpracy z jednostkami badawczo-rozwojowymi.

Priorytet 1 „Wzrost konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw” („Przedsiębiorstwa i Innowacyjność”)

Działanie 1.1 Inwestycje dla przedsiębiorstw

Głównym celem działania jest wsparcie procesu inwestycyjnego przedsiębiorstw, a w szczególności MŚP oraz wzrost nakładów na sferę badawczo-rozwojową przedsiębiorstw.

W ramach działania wspierane są inwestycje w wyniku, których powstaną nowe lub znacząco ulepszone produkty, a także innowacyjne rozwiązania organizacyjne.

Poddziałanie 1.1.A Dotacje inwestycyjne dla MŚP wspierające innowacyjność produktową i procesową, w tym innowacyjność o charakterze regionalnym, zgodną z Dolnośląską Strategią Innowacji np.:

- rozpoczęcie w przedsiębiorstwie działań obejmujących dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego,
- zmiana wyrobu lub usługi, w tym także zmiana w zakresie sposobu świadczenia usług, wdrażanie wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie innowacyjności podejmowanych przez przedsiębiorstwa.

Poddziałanie 1.1.B Dotacje inwestycyjne dla MŚP wdrażających technologie informacyjne np.:

- tworzenie platform kompleksowego monitoringu najważniejszych procesów zarządzania przedsiębiorstwem (np.: poszczególnych fazy produkcji, marketingu, sprzedaży, dystrybucji),
- zastosowanie i wykorzystanie technologii gospodarki elektronicznej (e-biznes).

Poddziałanie 1.1.C Dotacje inwestycyjne dla przedsiębiorstw związane z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej, np.:

- tworzenie, modernizacja działów B+R w przedsiębiorstwach, w szczególności poprzez zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do prowadzenia prac B+R.

Poddziałanie 1.1.E Dotacje inwestycyjne wspierające rozwój mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą do 2 lat, np.:

- utworzenie nowego przedsiębiorstwa,
- rozbudowa istniejącego przedsiębiorstwa,
- rozszerzenie zakresu działalności gospodarczej.

Poddziałanie 1.1.F Dotacje inwestycyjne dostosowujące MŚP do wymogów wynikających z prawa krajowego i wspólnotowego w zakresie ochrony środowiska oraz projekty w zakresie zwiększania efektywności energetycznej np.:

- zmiany technologii służące eliminowaniu szkodliwych oddziaływań i uciążliwości poprzez zapobieganie emisjom do środowiska,
- zmiany technologii służące zmniejszeniu zapotrzebowania na energię, wodę oraz su-

rowce, ze szczególnym uwzględnieniem wtórnego wykorzystania ciepła odpadowego i zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów.

O dofinansowanie w ramach działania 1.1 RPO WD mogą ubiegać się przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą i mający siedzibę (a w przypadku przedsiębiorców będących osobami fizycznymi – miejsce zamieszkania) na terenie województwa dolnośląskiego.

W ramach działania wspierane są inwestycje dla MŚP przyczyniające się do poprawy innowacyjności, dotyczące przede wszystkim:

- rozpoczęcia w przedsiębiorstwie działań obejmujących dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego,
- zmiany wyrobu lub usługi, w tym także zmiany w zakresie sposobu świadczenia usług, wdrażania wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie innowacyjności podejmowanych przez przedsiębiorstwa.

Działanie 1.4. Infrastruktura wspierająca innowacyjność i przedsiębiorczość w regionie.

Głównym celem działania jest wzmocnienie i wykorzystanie potencjału sektora B+R oraz infrastruktury wspierającej innowacyjność i przedsiębiorczość w regionie.

O dofinansowanie w ramach działania mogą ubiegać się instytucje otoczenia biznesu wspierające powstawanie innowacyjnych przedsiębiorstw np. inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, akceleratory technologii, parki naukowo technologiczne.

W ramach działania 1.4 RPO WD można uzyskać dofinansowanie m.in. na:

1. projekty inwestycyjne dot. tworzenia i rozwoju infrastruktury wspierającej innowację np.: parki naukowo-technologiczne, inkubatory technologiczne,
2. projekty inwestycyjne dotyczące tworzenia i rozwoju infrastruktury (nie przeznaczającej powierzchni dla przedsiębiorstw) wspierającej innowację, np.: centra transferu technologii, centra innowacji itp.,
3. projekty inwestycyjne dotyczące tworzenia i rozwoju infrastruktury jednostek naukowych, centrów doskonałości prowadzących działalność badawczo-rozwojową na rzecz przedsiębiorstw,
4. projekty inwestycyjne dotyczące tworzenia i rozwoju parków przemysłowych,
5. projekty inwestycyjne dotyczące tworzenia i rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (PO IG) jest jednym z instrumentów realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (NSRO).

Głównym celem PO IG jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Osiągnięcie celu głównego będzie możliwe poprzez realizację 6 celów szczegółowych:

- a) zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw,
- b) wzrost konkurencyjności polskiej nauki,
- c) zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym,
- d) zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym,
- e) tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy,
- f) wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

Wszystkie osie priorytetowe PO IG mają na celu wspieranie innowacyjności oraz działań, które wspomagają innowacyjność. Przez innowacyjność w PO IG rozumie się wdrożenie nowości do praktyki gospodarczej. Uszczegóławiając tę definicję, przez innowację rozumie się wprowadzenie do praktyki nowego lub znacząco ulepszonych rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi), procesu, marketingu lub organizacji.

W ramach PO IG wspierane są projekty, które są innowacyjne co najmniej w skali kraju lub na poziomie międzynarodowym.

PO IG realizowany będzie poprzez 8 priorytetów tematycznych oraz priorytet Pomoc Techniczna:

Priorytet I Badania i rozwój nowoczesnych technologii

W ramach powyższej osi priorytetowej wspierane będą:

- prognozowanie kierunków badań naukowych,
- wsparcie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych,
- dofinansowanie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych,
- odmładzanie zasobów ludzkich nauki,
- projekty rozwojowe o charakterze aplikacyjnym,
- inwestycje przedsiębiorców w zakresie prac B+R.

W ramach I osi priorytetowej instytucje naukowe mogą liczyć na wsparcie przede wszystkim w ramach następujących działań:

Działanie 1.1 Wsparcie badań naukowych dla budowy gospodarki opartej na wiedzy.

Poddziałanie 1.1.1. Projekty badawcze z wykorzystaniem metody foresight

Poddziałanie 1.1.2. Strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych

Poddziałanie 1.1.3. Projekty systemowe

Działanie 1.2. Wzmocnienie potencjału kadrowego nauki

Działanie 1.3. Wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe

Poddziałanie 1.3.1 Projekty rozwojowe

Poddziałanie 1.3.2 Wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w jednostkach naukowych w wyniku prac B+R

Działanie 1.4 Wsparcie projektów celowych.

Priorytet II Infrastruktura sfery B+R

W ramach tej osi priorytetowej wspierane będą:

- inwestycje w aparaturę naukowo-badawczą,
- procesów restrukturyzacyjnych, konsolidujących jednostki naukowe,
- niezbędne inwestycje związane z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury informatycznej nauki.

W ramach II osi priorytetowej instytucje naukowe mogą liczyć na wsparcie przede wszystkim w ramach następujących działań:

Działanie 2.1 Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym

Działanie 2.2 Wsparcie tworzenia wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych

Poddziałanie 2.3. Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki

Poddziałanie 2.3.1. Projekty w zakresie rozwoju infrastruktury informatycznej nauki

Poddziałanie 2.3.2. Projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej

Poddziałanie 2.3.3. Projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych.

Priorytet III Kapitał dla innowacji

W ramach owej osi priorytetowej wspierane będą:

- instrumenty niezbędne z punktu widzenia inicjowania działalności innowacyjnej MSP oraz wsparcia jej w początkowych etapach wzrostu,
- tworzenie na bazie innowacyjnych pomysłów nowych przedsiębiorstw, w tym spin off'ów,
- MSP na początkowych etapach wzrostu (poprzez wsparcie kapitałowe),
- działania na rzecz zaktywizowania rynku indywidualnych inwestorów kapitałowych.

Przedsięwzięcia innowacyjne mogą liczyć na wsparcie w ramach następujących działań:

Działanie 3.1 Inicjowanie działalności innowacyjnej

Działanie 3.3 Tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie w MSP

Poddziałanie 3.3.1 Wsparcie dla IOB

Poddziałanie 3.3.2 Wsparcie dla MSP

Priorytet IV Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia

W ramach tejże osi priorytetowej wspierane będą:

- przedsięwzięcia w zakresie wdrażania wyników prac B+R realizowanych przy wsparciu otrzymanym w ramach I priorytetu na prowadzenie prac B+R,
- projekty przedsiębiorców polegające na wdrażaniu własnych lub nabytych nowych technologii,
- projekty przedsiębiorstw zarówno z sektora produkcyjnego, jak i usługowego w zakresie realizacji nowych inwestycji obejmujących nabycie innowacyjnych rozwiązań technologicznych,
- projekty przedsiębiorstw z sektora nowoczesnych usług, tworzących znaczącą liczbę miejsc pracy, w szczególności dla wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Przedsięwzięcia innowacyjne mogą liczyć na wsparcie w ramach następujących działań:

Działanie 4.1 Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R

Działanie 4.2 Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego

Działanie 4.3 Kredyt technologiczny

Działanie 4.4 Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym

Działanie 4.5 Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki

Poddziałanie 4.5.1 – Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym

Poddziałanie 4.5.2 – Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych.

Priorytet V Dyfuzja innowacji

W ramach wymienionej wyżej osi priorytetowej wspierane będą:

- powiązania kooperacyjne o znaczeniu ponadregionalnym, w szczególności wspólne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym i doradczym,
- sieci instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji o zasięgu ogólnokrajowym,
- kompleksowe przedsięwzięcia wyspecjalizowanych ośrodków innowacyjności, w szczególności parków technologicznych zlokalizowanych na obszarach o wysokim potencjale rozwojowym.

W ramach priorytetu realizowane będą następujące działania:

Działanie 5.2 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym

Działanie 5.3 Wspieranie ośrodków innowacyjności

Działanie 5.4 Zarządzanie własnością intelektualną

Poddziałanie 5.4.1 – Wsparcie na uzyskanie/realizację ochrony własności przemysłowej

Poddziałanie 5.4.2 – Popularyzacja wiedzy w zakresie własności intelektualnej

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej, a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

- podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,
- zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa;
- wzrost spójności terytorialnej.

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki zostaną przeznaczone przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego zostaną w głównej mierze przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych.

Projekty z zakresu działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej realizowane mogą być w ramach następujących priorytetów i działań:

Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących. Celem priorytetu jest przede wszystkim podnoszenie i dostosowanie do wymogów gospodarki opartej na wiedzy kwalifikacji pracowników i przedsiębiorców oraz zwiększenie dostępności i poprawa jakości usług świadczonych na rzecz przedsiębiorców oraz osób rozpoczynających działalność gospodarczą przez instytucje otoczenia biznesu i instytucje szkoleniowe.

W ramach priorytetu realizowane będą następujące działania:

Działanie 2.1 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki

Poddziałanie 2.1.1 Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach

Poddziałanie 2.1.2 Partnerstwo dla zwiększania adaptacyjności

Poddziałanie 2.1.3 Wsparcie systemowe na rzecz zwiększania zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw

Działanie 2.2 Wsparcie dla systemu adaptacyjności kadr

Poddziałanie 2.2.1 Poprawa jakości usług świadczonych przez instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności

Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka, którego celem jest budowa potencjału rozwojowego uczelni wyższych poprzez umożliwienie im rozszerzenia i wzbogacenia oferty edukacyjnej oraz podniesienie kompetencji kadr systemu B+R do poziomu zapewniającego efektywną współpracę jednostek naukowych i przedsiębiorstw w zakresie wdrażania osiągnięć naukowych w gospodarce.

W ramach priorytetu realizowane będą m.in. następujące działania:

Działanie 4.1 Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy.

Poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni

Poddziałanie 4.1.2 Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy

Działanie 4.2. Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym.

Priorytet V Dobre rządzenie, którego jednym z celów jest wzmocnienie mechanizmów kreowania i wdrażania polityk publicznych, stanowienia prawa oraz obsługi przedsiębiorców oraz poprawa jakości usług świadczonych przez wymiar sprawiedliwości.

Jednym z działań przyczyniających się w sposób pośredni do upowszechniania innowacji jest:

Działanie 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki, którego celem jest m.in. zwiększenie transferu wiedzy i wzmocnienie powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami, służące rozwojowi gospodarczemu regionów. Cel ten będzie realizowany przez następujące działanie:

Działanie 8.2 Transfer wiedzy

Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw

Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji

7. Program Ramowy

7. Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) jest największym mechanizmem finansowania i kształtowania badań naukowych na poziomie europejskim. 7PR wspiera finansowo ponadnarodowe badania na rzecz i prowadzone przez MŚP pragnące wprowadzać innowacje i poprawiać swoją konkurencyjność, poprzez większe inwestycje w działania badawcze w celu zdobycia nowej wiedzy na rzecz wzrostu w europejskiej gospodarce opartej na wiedzy.

Biorąc pod uwagę wyzwania stojące przed Europą 7PR ma następujące cele:

- wspieranie współpracy ponadnarodowej we wszystkich obszarach badań i rozwoju technologicznego,
- zwiększenie dynamizmu, kreatywności i doskonałości europejskich badań naukowych w pionierskich dziedzinach nauki,
- wzmocnienie potencjału ludzkiego w zakresie badań i technologii poprzez zapewnienie lepszej edukacji i szkoleń, łatwiejszego dostępu do potencjału i infrastruktury badawczej, wzrostu uznania dla zawodu naukowca oraz zachęcenie badaczy do mobilności i rozwijania kariery naukowej,
- zintensyfikowanie dialogu między światem nauki i społeczeństwem w Europie celem zwiększenia społecznego zaufania do nauki,
- wspieranie szerokiego stosowania rezultatów i rozpowszechniania wiedzy uzyskanej w wyniku działalności badawczej, finansowanej ze środków publicznych.

7PR składa się z czterech programów szczegółowych i działania Wspólnotowego Centrum Badawczego (JRC): Cooperation (współpraca), Ideas (pomysły), People (ludzie), Capacities (możliwości).

Warunkiem uzyskania dofinansowania ze strony Komisji Europejskiej jest udział w pro-

jeckie realizowanym przez międzynarodowe konsorcjum. Stopień dofinansowania wynosi od 50% do 100% kosztu realizacji projektu.

Celem "Badań na rzecz MŚP" jest zacieśnienie współpracy pomiędzy światem nauki a gospodarką, co w założeniu ma zaowocować poprawą zdolności technologicznych i poprawą pozycji konkurencyjnej MŚP (poprzez dostęp do najnowszych technologii i wyników badań).

"Badania na rzecz MŚP" umożliwiają wsparcie tych przedsiębiorstw, które dostrzegają potrzeby dalszego rozwoju i wprowadzania innowacji, a nie posiadają własnego zaplecza badawczego. Usługi te mogą wykonywać na ich rzecz jednostki badawczo-naukowe i firmy prowadzące działalność badawczo-rozwojową. (tzw. podejście oddolne)

Program „Możliwości” obejmie siedem obszernych dziedzin:

- infrastruktura badawcza,
- prace badawcze na rzecz MŚP,
- regiony wiedzy oraz wspieranie rozwoju regionalnych klastrów badawczych,
- potencjał badawczy,
- nauka w społeczeństwie,
- wspieranie spójnego rozwoju w dziedzinie badań naukowych,
- określone działania we współpracy międzynarodowej.

Europejska Współpraca Terytorialna (EWT)

Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) jest celem polityki regionalnej Unii Europejskiej na lata 2007-2013, którego realizacja wspierana będzie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. EWT 2007-2013 stanowi kontynuację Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III, wdrażanej w okresie programowania 2000-2006 (w Polsce od 1 maja 2004 r.). Jej cel ma być osiągnięty poprzez realizację programów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej.

W ramach EWT wspierane będą projekty związane z promowaniem szeroko rozumianej innowacyjności na 2 szczeblach: Współpraca Transnarodowa – Program Europy Środkowej, Współpraca Międzyregionalna – Interreg IV C.

a) Współpraca Transnarodowa – Program Europy Środkowej

Program Europa Środkowa jest tworzony w oparciu o doświadczenia z poprzedniej edycji, Programu INTERREG IIIB CADSES (obejmującego obszar Europy Środkowej, Adriatyckiej, Nadunajskiej i Południowo-Wschodniej). W nowym okresie programowania 2007-2013 podzielono obszar wsparcia na dwie części: Europę Środkową (w której znajduje się Polska) i Europę Południowo-Wschodnią.

Główny cel Programu: Wzmocnienie spójności terytorialnej, promocja wewnętrznej integracji i poprawa konkurencyjności w Europie Środkowej.

Projekty realizowane w ramach Programu dla Europy Środkowej powinny posiadać następujące cechy:

- charakter transnarodowy,
- wielodyscyplinarne konsorcja partnerskie,
- zorientowanie na rezultaty i faktyczne wdrażanie,
- podejście modelowe,
- dostępność wiedzy,

- zrównoważony rozwój,
- innowacyjność,
- równość szans i niedyskryminacja.

Główny cel programu zostanie osiągnięty m.in. poprzez wspieranie konkurencyjności obszaru Europy Środkowej poprzez wzmocnienie struktur innowacyjności i dostępności, a tym samym poprzez wdrożenie następującej osi priorytetowej:

Priorytet 1 – Wspieranie innowacyjności na obszarze Europy Środkowej

Cel priorytetu: Poprawa klimatu dla innowacji we wszystkich regionach i umożliwienie lepszego wykorzystania ich potencjału innowacyjnego poprzez odnoszenie się do ich konkretnych potrzeb i słabych punktów oraz poprzez wzmocnienie silnych stron.

Cel główny Programu będzie realizowany przez poniższe priorytety w poszczególnych obszarach interwencji:

1.1 Poprawa ramowych warunków dla innowacji:

- tworzenie mechanizmów wymiany i koordynacji dla działań i polityk innowacyjnych w całej Europie Środkowej pomiędzy głównymi aktorami systemu innowacyjnego (agencje rozwoju regionalnego, izby handlowe, uniwersytety, instytucje badawcze, MŚP, itd.) np. poprzez perspektywiczne inicjatywy,
- wspieranie zakładania i rozwoju ponadnarodowych klastrów w obszarach kluczowych dziedzin,
- tworzenie powiązań między organami władzy a instytucjami finansującymi dla stworzenia możliwości współfinansowania (programy finansowania, kapitał ryzyka, itd.) dla celów innowacji w całym obszarze współpracy,
- realizacja ponadnarodowej współpracy pomiędzy publicznymi i prywatnymi (regionalnymi) aktorami w dziedzinie innowacji,
- tworzenie i wspieranie instytucji odpowiedzialnych za transfer technologii ze szczególnym uwzględnieniem praktyk z zakresie transferu międzynarodowego i własności intelektualnej,
- wspieranie polityk mających na celu ułatwienie dostępu do placówek B+R oraz ich wzajemnych powiązań.

1.1 Tworzenie możliwości dla rozprzestrzeniania i stosowania innowacji:

- stymulowanie mechanizmów transferu technologii i wymiany wiedzy, w szczególności w regionach będących w mniej korzystnej sytuacji,
- współpracę instytucji odpowiedzialnych za transfer technologii z sektorem produkcji,
- ułatwienie dostępu do wiedzy naukowej i wykorzystania wiedzy już istniejącej,
- budowanie ponadnarodowych sieci współpracy pomiędzy odpowiednimi instytucjami badawczymi i szkolnictwa wyższego,
- nawiązywanie ukierunkowanej na konkretne zastosowania współpracy pomiędzy systemem badawczym a firmami,
- stwarzanie na poziomie transnarodowym warunków dla ułatwienia dostępu do zaawansowanych technologii.

1.1 Wspieranie rozwoju wiedzy:

- budowanie nowych i ulepszanie istniejących ponadnarodowych edukacyjnych i szkoleniowych sieci współpracy w szkolnictwie wyższym bądź kształceniu ustawicznym,
- wdrażanie wspólnych strategii i planów działania dla wzmocnienia rozwoju wiedzy i zasobów ludzkich,
- realizację wspólnych strategii do konfrontacji ze zmianami demograficznymi, migracją i drenażem mózgów,

- nawiązanie ponadnarodowej współpracy pomiędzy placówkami szkoleniowymi i organizacjami obsługującymi rynek pracy,
- promowanie akcji informacyjnych na temat rozprzestrzeniania technologii i rezultatów działań.

b) Współpraca Międzyregionalna – Interreg IV C

Celem głównym Programu jest udoskonalenie poprzez współpracę międzyregionalną efektywności polityki rozwoju regionalnego w obszarze innowacji, gospodarki opartej na wiedzy, ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom oraz przyczynianie się do gospodarczej modernizacji oraz wzrostu konkurencyjności w Europie.

Priorytet 1: Innowacje i gospodarka oparta na wiedzy.

Celem głównym priorytetu jest umożliwienie władzom oraz partnerom regionalnym i lokalnym udoskonalania działań, metod ich realizacji i zdolności w obszarze innowacji i gospodarki opartej na wiedzy.

Priorytet ma przyczynić się do redukcji dysproporcji w Europie poprzez wzmocnienie potencjału regionalnego oraz zbliżenie regionów mniej i bardziej rozwiniętych w danym obszarze. Aspiracją jest zebranie doświadczeń w celu zwiększenia liczby regionów konkurencyjnych w Europie.

Cele operacyjne ustanowione dla wdrażania Priorytetu 1:

- udoskonalanie zdolności regionów do wzmacniania działalności badawczej, technologii i innowacji,
- promowanie przedsiębiorczości, rozwój nowych inicjatyw przedsiębiorczych we wszystkich sektorach w odniesieniu do regionalnych ekonomii, zwłaszcza tych, które są oparte na wiedzy i innowacji,
- ułatwianie przedsiębiorstwom, zwłaszcza małym i średnim, rozwoju i wzrostu w bardziej zrównoważony i innowacyjny sposób poprzez transfer właściwych (gatunkowych) usług oraz stworzenie wspólnych udogodnień,
- pomoc w restrukturyzacji regionom najbardziej zależnym od tradycyjnego przemysłu, wliczając odnowienie stref przemysłowych dla nowych przedsiębiorstw,
- promowanie wykorzystania nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych przez przedsiębiorstwa, urzędy publiczne i ogół społeczeństwa, zwłaszcza na obszarach wiejskich,
- udoskonalanie regionalnych polityk na rzecz zatrudnienia, rozwijania umiejętności, szkoleń i edukacji.
- stworzenie niezbędnych, ramowych warunków regionalnej ekonomii, które powinny być dostosowane do zmian społeczno-ekonomicznych, zwłaszcza globalizacji i zmian demograficznych.

Podsumowanie

Programowanie na lata 2007 – 2013 oraz znacząca liczba możliwych źródeł finansowania działalności innowacyjnej oraz badawczo – rozwojowej wskazują, jak istotną rolę odgrywa konieczność rozwoju postaw kreatywnych i innowacyjnych w różnych obszarach działalności ludzkiej.

Wyzwania XXI wieku stymulują postęp technologiczny a tym samym rozwój gospodarczy. W celu wyrównania różnic w rozwoju gospodarczym regionów małe i średnie przedsiębiorstwa oraz ośrodki badawczo – rozwojowe otrzymały olbrzymią szansę na pokonanie bariery finansowej w realizacji projektów innowacyjnych. Tym samym otrzymały szansę brania

udziału w tworzeniu gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.
Potwierdzeniem faktu znaczenia innowacyjności w globalizującej się gospodarce jest ustalenie przez Komisję Europejską roku 2009 jako Roku Kreatywności i Innowacji.

Literatura

Czarecki J. „Faktoring jako instrument finansowania działalności MSP”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007

[http://www.private-equity.pl/business_angels_w_europie%20\(pec\).pdf](http://www.private-equity.pl/business_angels_w_europie%20(pec).pdf),

[http://www.private-equity.pl/pe_podstawy_teoretyczne%20\(pec\).pdf](http://www.private-equity.pl/pe_podstawy_teoretyczne%20(pec).pdf).

Private Equity Consulting „Business Angels w Europie: nieformalne inwestycje Private Equity”, 2004 r.

Private Equity Consulting „Private Equity – teoretyczne podstawy”, 2004 r.

Toft R. „Źródła finansowania a etap rozwoju przedsiębiorstwa”, Małopolska Agencja Energii i Środowiska sp. z o.o., Kraków 2007 r., artykuł dostępny pod adresem: www.parp.gov.pl

